

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 mai 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Elena Covalenco,

Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea senrinței Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 01 iulie 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2017, declarat de către avocatul Druță Boris, în numele inculpatului

Șoiliță Valeriu XXXXXXXXXXXX, născut la xxxxxx, originar și domiciliat în or.XXXXXXXXXX, str.XXXXXXXXXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 14.08.2013 - 01.07.2016;

2. Instanța de apel: 12.10.2016 - 14.02.2017,

3. Instanța de recurs: 03.05.2017 - 31.05.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 01 iulie 2016, Șoiliță Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.189 alin.(3) lit.e) Cod penal la 9 ani închisoare cu amendă în mărime de 1500 unități convenționale.

În temeiul art.85 Cod penal, la pedeapsa aplicată lui Șoiliță Valeriu a fost adăugată partea neexecutată a pedepsei fixate prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău din 06.05.2009, stabilindu-i pedeapsa definitivă de 16 ani și 10 luni închisoare, cu amendă în mărime de 1500 unități convenționale, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă a fost admisă, încasându-se prejudiciu material de la Șoiliță Valeriu în beneficiul părților vătămate Sîrghi Andrei în sumă de 2100 lei, Chistol Igor în sumă 2000 lei, Dobrovolschi Alexandr în sumă 4000 lei, Hlamchin Constantin în sumă 2100 lei, Muntean Vasile în sumă 8000 lei și Strașnei Vasile în sumă 6500 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Șoiliță Valeriu, aflându-se în Penitenciarul nr.9 Pruncul a DIP a MJ al R.Moldova, din str.Prunculului 44, mun.Chișinău, unde executa pedeapsa privativă de libertate stabilită prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău din 06.05.2009, în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altor persoane, în perioada martie 2011 - mai 2013, a cerut unui șir de persoane care se dețineau în același Penitenciar nr.9 să transmită lui bunurile care aparțineau lor și prin amenințarea cu violența a impus aceste persoane să transfere de pe conturile lor de peculiu, pe conturile indicate de dânsul mijloace bănești în numerar, acțiuni urmate de dobândirea bunurilor cerute, în următoarele circumstanțe:

- în perioada noiembrie 2012 - mai 2013, prin șantaj a impus pe Sîrghi Andrei să transfere pe contul indicat de dânsul suma de 2100 lei;

- în perioada octombrie 2012 - martie 2013, prin șantaj a impus pe Chistol Igor să transfere pe contul indicat de dânsul suma de 2000 lei;

- în perioada iunie 2011- mai 2013, prin șantaj a impus pe Dobrovolschi Alexandr să transfere pe contul indicat de dânsul suma de 4000 lei;

- în perioada noiembrie 2012 - mai 2013, prin șantaj a impus pe Hlamchin Constantin să transfere pe contul indicat de dânsul suma de 2100 lei;

- în perioada martie 2011 - mai 2013, prin șantaj a impus pe Muntean Vasile să transfere pe contul indicat de dânsul suma de 8000 lei;

- în perioada ianuarie 2012 - mai 2013, prin șantaj a impus pe Strașnei Vasile să transfere pe contul indicat de dânsul suma de 6500 lei;

cauzând astfel prin acțiunile sale părților vătămate o daună materială în sumă totală de 24700 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul C.Gorencu în numele inculpatului V.Șoiliță, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii, invocând că acesta nu a impus pe nimeni să transfere careva sume de bani, dânsul doar le-a vândut părților vătămate careva tehnică; - nu au fost prezentate probe care să demonstreze intenția de șantaj a inculpatului și scopul de profit; - nu a fost dovedit faptul că inculpatul a primit banii de la părțile vătămate; - inculpatul este caracterizat ca fiind o persoană liniștită, de o corpolență mică și slabă, din aceste considerente pretinsele amenințări sunt ireale; - părțile vătămate au declarat că au fost amenințate în perioada anilor 2011-2012, dar au depus cerere mult mai târziu - în iunie 2013.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2017, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de avocatul C.Gorencu în numele inculpatului V.Șoiliță.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a statuat că, în urma cercetării suplimentare a probelor invocate, și anume a declarațiilor inculpatului V.Șoiliță, a părților vătămate A.Dobrovolschi, V.Muntean, V.Stășnei, C.Hlamchin, Ig.Chistol, A.Sîrghi, a martorilor Ig.Popovici, T.Socolovscaia, I.Blîndu, I.Popovici, cât și actele cauzei - cartelele contului de peculiu a condamnaților A.Dobrovolschi, V.Muntean, V.Stășnei, C.Hlamchin, Ig.Chistol, A.Sîrghi; cererile condamnaților V.Muntean, V.Stășnei, Ig.Chistol, A.Sîrghi de transfer a sumelor de bani, cert s-a stabilit că prima instanță corect a concluzionat că acestea pot fi puse la baza sentinței de condamnare, deoarece ele confirmă vinovăția lui V.Șoiliță în săvârșirea faptei incriminată - art.189 alin.(3) lit.e) Cod penal.

Instanța de apel a respins argumentul apărării, precum că inculpatul pe parcursul examinării cauzei penale s-a dovedit a fi o persoană liniștită, neagresivă, iar pretinsele amenințări din partea inculpatului sunt nedovedite și ireale, dat fiind că acestea au fost combătute prin declarațiile părților vătămate și de martorul I.Popovici, care au descris cum V.Șoiliță amenința părțile vătămate cu aplicarea violenței, mai mult, partea vătămată A.Dobrovolschi a declarat că a fost bătut de către inculpat de două ori și amenințat în continuare, iar partea vătămată V.Muntean a declarat că a văzut cum V.Șoiliță a bătut un deținut din aceiași celulă cu dânsul, motiv din care se teme de el.

Astfel, instanța de apel a conchis că, inculpatul prin acțiunile sale, a realizat infracțiunea de șantaj, întrunind semnul laturii obiective a infracțiunii, exprimându-se prin amenințarea cu aplicarea violenței, care, conform acestei componente de infracțiune, nu este obligatorie de a fi pusă în realizare.

La fel, a fost apreciat critic și argumentul apărării privind adresarea părților vătămate șefului Penitenciarului în iunie 2013, indicând că, acțiunile de șantaj din partea inculpatului s-au desfășurat pe o perioadă de timp îndelungată, sistematic amenințând părțile vătămate cu aplicarea violenței, impunându-i pe aceștia să efectueze transferuri bănești pe conturile bancare indicate de către inculpat, manifestate până în luna mai a anului 2013.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a ținut cont de

prevederile art.7, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor grave, de persoana inculpatului, care anterior a fost judecat pentru o infracțiune gravă, iar antecedentele penale nu sunt stinse, astfel nu a conștientizat gravitatea faptelor comise, nu regretă cele săvârșite, nu a reparat prejudiciul material cauzat părților vătămate, nu se află pe calea corijării, prezintă un pericol social sporit, la moment își ispășește pedeapsa în instituție penitenciară. Realizarea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectarea și reeducarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane, este posibilă doar prin numirea pedepsei cu închisoarea.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești a declarat recurs ordinar avocatul B.Druță în numele inculpatului V.Șoiliță care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.2), 6), 9), 12), 13) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu dispunerea achitării inculpatului, pe motiv că nu a fost dovedită cu certitudine intenția inculpatului de a estorca, amenința și a șantaja părțile vătămate cu scopul de a obține mijloace bănești; - inculpatul este caracterizat ca fiind o persoană liniștită, iar vinovăția acestuia s-a bazat doar pe declarațiile părților vătămate, care au fost acumulate contrar prevederilor art.101 Cod de procedură penală; - părțile vătămate au depus petiții la administrația Penitenciarului abia în 2013, însă susțin că au fost șantajați în perioada anilor 2011-2012; - instanțele de judecată s-au atârnat superficial față de individualizarea pedepsei lui V.Șoiliță, în contextul modificărilor legislative, și anume conform art.64 Cod penal, cuantumului unei unități convenționale este de 50 lei; - instanțele au ignorat prevederile art.6 CEDO, prin ce au încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit textului recursului, avocatul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.2), 6), 9), 12), 13) Cod de procedură penală, care stipulează că, instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art.30, 31 și 33 Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, și a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

Colegiul constată că temeiurile la care se referă autorul recursului nu persistă în cauză, deoarece din decizia instanței de apel rezultă că ultima a analizat obiectiv probele administrate și a dat răspuns la toate motivele expuse în apel.

De fapt, din textul recursului se vede că autorul critică aprecierea probelor administrate de ambele instanțe, considerând-o ca necorespunzătoare circumstanțelor de fapt ale cauzei.

Colegiul penal menționează că, potrivit art.101 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, instanța apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Nici o probă prezentată de părți nu are o valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

În speță, se constată că, prima instanță, conform prevederilor art.314 Cod de procedură penală, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, a audiat inculpatul, părțile vătămate A.Dobrovolschi, V.Muntean, V.Stășnei, C.Hlâmchin, Ig.Chistol, A.Sîrghi, martorii Ig.Popovici, T.Socolovscaia, I.Blîndu, Iu.Popovici, a cercetat actele cauzei apreciindu-le în mod obiectiv, care au format convingerea instanței că vinovăția inculpatului V.Șoiliță în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(3) lit.e) Cod penal pe deplin a fost dovedită.

Instanța de apel, respectând prevederile art.414 Cod de procedură penală, a supus unei verificări minuțioase toate probele administrate și a conchis asupra temeiniciei soluției pronunțate de prima instanță, expusă mai sus, deoarece argumentele apărării nu și-au găsit confirmare în ședința de judecată.

Colegiul reține că, instanța de apel, care a menținut soluția primei instanțe, a dat o apreciere justă declarațiilor inculpatului V.Șoiliță, a părților vătămate A.Dobrovolschi, V.Muntean, V.Stășnei, C.Hlamchin, Ig.Chistol, A.Sîrghi, a martorilor, Ig.Popovici, T.Socolovscaia, I.Blîndu, I.Popovici, cât și actele cauzei precum - cartelele contului de peculiu a condamnaților A.Dobrovolschi, V.Muntean, V.Stășnei, C.Hlamchin, Ig.Chistol, A.Sîrghi; cererile condamnaților V.Muntean, V.Stășnei, Ig.Chistol, A.Sîrghi de transfer a sumelor de bani care, analizate în ansamblu, au convins instanța că inculpatul se face vinovat de săvârșirea infracțiunii imputate.

Astfel, se constată că în cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii imputate lui V.Șoiliță, inclusiv vinovăția acestuia, după cum rezultă din hotărârile instanțelor de judecată, care s-au pronunțat asupra circumstanțelor de fapt, și-au motivat concluzia prin cumulul de probe pertinente, concludente și utile, administrate pe parcursul judecării cauzei și ulterior apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, în mod obiectiv.

Totodată, Colegiul penal atestă că, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art.189 alin.(3) lit.e) Cod penal, se exprimă printr-o acțiune de constrângere exercitată de către făptuitor asupra unei persoane, care este proprietarul, posesorul sau deținătorul bunurilor pentru a i se transmite bunurile. Cererea de transmitere se caracterizează prin lipsa oricărui temei legal, ea având caracter agresiv, insistent și fiind argumentată prin simpla dorință a făptuitorului de a obține bunurile străine.

În speță, acțiunea de constrângere s-a manifestat prin amenințarea părților vătămate cu aplicarea violenței și impunerea acestora de către inculpatul V.Șoiliță de a transmite sumele bănești pe conturile indicate de el, care ulterior erau ridicate și transmise soției acestuia.

Latura subiectivă presupune intenția directă, fapta fiind săvârșită în scopul de a dobândi în mod ilicit un folos, iar folosul urmărit de făptuitor poate fi de orice natură, și poate să provină de la orice persoană, deoarece scopul prevăzut de lege nu este păgubirea victimei, ci acela de dobândire a unui folos.

Din analiza cumulară a probelor, s-a constatat că în acțiunile inculpatului se regăsește pe deplin latura subiectivă a componenței de infracțiune de șantaj manifestată prin intenția directă a inculpatului, care urmărea un scop de cupiditate, care prin amenințarea cu violența fizică a impus părțile vătămate să efectueze transferuri bănești din conturile lor de peculiu pe conturile indicate de inculpat, precum și pe conturile martorilor din prezenta cauză penală, care sunt soțiile unor alți deținuți care își ispășesc pedeapsa în Penitenciarul nr.9, ca într-un final mijloacele bănești să fie transmise soției inculpatului.

Reieșind din circumstanțele constatate de instanțele de fond, Colegiul penal consideră corecte concluziile instanțelor că în acțiunile inculpatului sânt întrunite elementele infracțiunii de șantaj, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, săvârșită prin amenințarea cu violența, urmate de dobândirea bunurilor cerute.

Prin urmare, toate probele administrate au primit o apreciere la justa lor valoare, iar concluziile privind vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză.

Decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea acestuia, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Astfel, analizând materialele cauzei și hotărârea judecătorească atacată, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea acesteia, iar dezacordul autorului recursului cu aprecierea probelor de către instanțele de fond, nu se încadrează în temeiurile de recurs, prevăzute de art.427 Cod de procedură penală.

Totodată, recurentul indică în cererea sa ca temei de recurs și pct.2) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care prevede că instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art.30, 31 și 33 Cod de procedură penală.

Sub acest aspect, instanța de recurs remarcă că, potrivit art.30 alin.(5) Cod de procedură penală, apelurile împotriva hotărârilor judecătorești în cauzele penale se judecă în complet format din 3 judecători.

Completul de judecată format în condițiile art.30 Cod de procedură penală, trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei, cu excepția prevăzută în alin.(3). Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătorești.

Conform materialelor cauzei, completul de judecată format din judecătorii I.Pleşca, S.Teleucă și O.Robu nu a început cercetarea judecătorească, iar ulterior, prin Dispoziția nr.1, din 02.01.2017, privind constituirea completelor de judecată în cadrul Colegiilor Curții de Apel Chișinău pentru anul 2017, a fost constituit completul de judecată nr.7, în cadrul Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău în următoarea componență: E.Cobzac, S.Teleucă și L.Ouș, care au cercetat cauza și au adoptat hotărârea menționată.

Astfel, Colegiul penal conchide că, în prezenta cauză penală nu se atestă prezența erorii de drept invocată de recurent prin prisma pct.2) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, astfel că temeiul invocat de către avocat nu poate fi reținut.

Referitor la argumentele invocate de avocat, precum că inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală și că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, temeiuri prevăzute de pct.9), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul atestă că, condiția esențială pentru tragerea persoanei la răspundere penală constă în aceea că fapta imputată să fie prevăzută de legea penală ca infracțiune. Acest motiv de casare poate fi aplicat și în cazul când la momentul săvârșirii, fapta a fost prevăzută de lege ca infracțiune, însă la momentul examinării cauzei în recurs a încetat a mai fi considerată ca infracțiune, fiind exclusă din Codul penal.

Astfel, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de către recurent nu este incident ca motiv de casare a hotărârii atacate, deoarece fapta imputată inculpatului este prevăzută de legea penală ca infracțiune, și anume conform art.189 alin.(3) lit.e) Cod penal - șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, săvârșită prin amenințarea cu violența, urmate de dobândirea bunurilor cerute.

De asemenea, instanța de recurs menționează că, fapta săvârșită de către inculpat nu a fost descriminalizată și nu a încetat de a mai fi infracțiune, nefiind exclusă din Codul penal. Prin urmare, se constată că inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care este prevăzută de legea penală a R.Moldova.

Nu poate fi reținut nici temeiul prevăzut la pct.13) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, la care face referire recurentul, care poate fi invocat doar în cazul în care a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului. Colegiul penal atestă că, la individualizarea pedepsei, instanțele de fond au ținut cont de modificările operate în Codul penal prin Legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare din 28.10.2016, prin care în sancțiunea art.189 alin.(3), textul „de la 1500 la 2000” s-a substituit cu textul „de la 1850 la 2350”, prin urmare, amenda aplicată inculpatului în mărime de 1500 unități convenționale, ceea ce constituie 30000 lei, este pedeapsa minimă prevăzută de legea penală la momentul săvârșirii infracțiunii, iar prevederile art.10 alin.(2) Cod penal, nu pot fi aplicate în speță, deoarece legea penală care

înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Astfel, Colegiul constată că pedeapsa este stabilită inculpatului cu respectarea prevederilor art.61, 75-76 Cod penal, în limita sancțiunii normei penale în baza căreia a fost declarat vinovat, ținându-se seama de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gradul pericolului social al infracțiunii comise, persoana acestuia și de toate circumstanțele cauzei, care agravează ori atenuează răspunderea.

Concomitent, urmează de evidențiat faptul că argumentele invocate de partea apărării au fost deja obiect de judecare în instanța de apel, iar aceasta, respectând prevederile art.414 Cod de procedură penală, minuțios le-a examinat și, apreciind toate probele din dosar, examinându-le în ansamblu, s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lor, corect considerând neîntemeiate argumentele apelantului.

Astfel, analizând materialele cauzei și hotărârile judecătorești atacate, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea hotărârilor judecătorești contestate.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În acest context, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de avocat în numele inculpatului și potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea acestuia ca, fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Druță Boris în numele inculpatului Șoiliță Valeriu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2017, în cauza penală în privința lui Șoiliță Valeriu, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 21 iunie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu